

Aika 18.11.2024, klo 10:00

Paikka Naantalin kaupungintalo

Käsiteltävät asiat

- § 165 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 166 Pöytäkirjan tarkastaminen**
- § 167 Maakuntajohtajan ajankohtainen katsaus**
- § 168 Talousarvio 2025 ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelma**
- § 169 Lausunto koskien arviointikertomuksessa 2023 esitettyjä toimenpiteitä**
- § 170 Kansallinen mineraalistrategia**
- § 171 Lausunto fosforin käytöstä maa- ja puutarhataloudessa sekä viher- ja ympäristörakentamisessa annetun valtioneuvoston asetuksen 13 §:n muuttamisesta**
- § 172 Uuttera - uutta liiketoimintaa energiayhteisöistä -hankkeen lopettamispäätös**
- § 173 Pienvesi-HELMI-hankeen päättäminen**
- § 174 Maakuntahallituksen varajäsen Mikael Miikkolan ero maakuntahallituksen varajäsenyydestä**
- § 175 Ajankohtainen katsaus maakuntavaltuustolle**
- § 176 Maakunnan tila syksy 2024**
- § 177 Luettelo toimivallan siirtämispäätöksistä**
- § 178 Tiedoksi annettavat asiat**
- § 179 Viranhaltijapäätökset**
- § 180 Kokouksen päättäminen**

Osallistujat

Ville Valkonen, puheenjohtaja
Eeva-Johanna Eloranta, 1. varapuheenjohtaja
Pekka Kuusisto, 2. varapuheenjohtaja
Petra Määttänen, sihteeri
Pauli Aalto-Setälä
Ulla Achrèn
Kimmo Aho
Janina Andersson
Katri Kapanen
Laura Kontu
Silvia Koski
Mari Mikkola
Tomi Nieminen
Juhani Nummentalo
Sami Peltola
Juhani Pilpola
Jaana Reijonsaari-Korsman
Lea Räisänen
Henna Takatalo
Markus Ylis-Junttila
Riikka Leskinen, toimialapäällikkö
Emma Lindqvist, Mv:n II varapuheenjohtaja
Mikael Miikkola, Mv:n puheenjohtaja
Pekka Myllymäki, Mv:n I varapuheenjohtaja
Tarja Nuotio, aluekehitysjohtaja
Satu Parttimaa, Mv:n III puheenjohtaja
Malla Rannikko-Laine, vt. edunvalvontajohtaja
Heikki Saarento, suunnittelujohtaja
Kirsi Stjernberg, viestintäpäällikkö
Jyri Arponen

§ 165

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kutsu ja esityslista maakuntahallituksen kokoukseen on toimitettu 12.11.2024. Maakuntahallituksen jäsenten lisäksi kutsu ja esityslista on toimitettu maakuntahallituksen varajäsenille, jotka osallistuvat kokoukseen varsinaisen jäsenen ollessa estynyt ja varsinaisen jäsenen kutsuttua varajäsenen sijaansa, sekä maakuntavaltuuston puheenjohtajille.

Kuntalain 103 §:n 2. momentin mukaan muu toimitus kuin valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Kuntalain 64 §:n mukaan kuntayhtymästä on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnasta on säädetty mainitussa kuntalain pykälässä.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Puheenjohtaja toteaa kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Hyväksytään kokouksen työjärjestykseksi jäsenille toimitettu esityslista.

§ 166

Pöytäkirjan tarkastaminen

Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön 136 §:n mukaan: Pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa pöytäkirjanpitäjä toimitielimen puheenjohtajan johdolla. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä.

Pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla sitä varten valittua toimitielimen jäsentä, jollei toimitelin ole muuta päättänyt. Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti.

Maakuntahallitus (mh 23.1.2009 § 31) päätti ottaa käyttöön menettelytavan, jossa pöytäkirja kiireellisiksi arvioitujen pykälien osalta tarkastetaan kokouksessa ja tarkastusmenettely merkitään pöytäkirjaan kyseisen pykälän kohdalle.

Maakuntahallitus päätti kokouksessaan 31.3.2014 § 37, että pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti seuraavasti:

1. Pöytäkirjanpitäjän varmentama pöytäkirja lähetetään sähköpostitse maakuntahallituksen kokouksen puheenjohtajalle hyväksymistä varten.
2. Puheenjohtaja ilmoittaa sähköpostilla hallintojohtajalle ja hallintosihteerille pöytäkirjan hyväksymisestään.
3. Puheenjohtajan hyväksymisilmoituksen jälkeen pöytäkirja lähetetään sähköpostilla pöytäkirjan tarkastajille, jotka ilmoittavat sähköpostilla pöytäkirjan tarkastuksesta hallintojohtajalle ja hallintosihteerille.
4. Pöytäkirjan hyväksymistä koskevat sähköposti-ilmoitukset liitetään pöytäkirjaan ja puheenjohtaja allekirjoittaa tarkastetun pöytäkirjan hallintosäännön 18 §:n mukaisesti.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Juhani Pilpolan ja Jaana Reijonsaari-Korsmanin.

§ 167

Maakuntajohtajan ajankohtainen katsaus

Ajankohtainen katsaus.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee ajankohtaisen katsauksen tiedoksi.

§ 168

Talousarvio 2025 ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelma

VSLDno-2024-296

Valmistelijat / lisätiedot:

Jyri Arponen, Petra Määttänen, Elena Pekonen
jyri.arponen@varsinais-suomi.fi, petra.maattanen@varsinais-suomi.fi, elena.
pekonen@varsinais-suomi.fi
maakuntajohtaja, hallintojohtaja, talouspäällikkö

Liitteet

- 1 Kuntien esitykset.pdf
- 2 Talousarvio_2025.pdf

Maakuntahallitus 26.8.2024 käsitteli alustavan talousarvion ja taloussuunnitelmaluonnoksen sekä varasi jäsenkunnille mahdollisuuden esityksien tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi.

Varsinais-Suomen liiton perussopimuksen 20 § mukaan: "Taloussuunnitelmaa valmisteltaessa jäsenkunnille on varattava tilaisuus esityksen tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi. Talousarvio ja -suunnitelma tulee käyttötalouden osalta eritellä tehtävittäin ja investointien osalta hankkeittain." Kuntien esitykset sekä lopullinen talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys käsitellään maakuntahallituksessa 18.11.2024 ja viedään 9.12.2024 maakuntavaltuuston päätettäväksi. Varsinais-Suomen liiton yhteistyökomitea käsittelee talousarvion ja toimintasuunnitelmaluonnoksen 11.11.2024.

Maakuntavaltuusto on vahvistanut vuoden 2023 tilikauden tulokseksi 6 134 euroa ylijäämää ja vuoden 2024 arvioiduksi alijäämäksi yhteensä 287 056 euroa, joka suunnitellaan katettavaksi edellisten tilikausien ylijäämätililtä.

Nykyisillä toimintatuotoilla vuodesta 2025 arvioidaan tulevan alijäämäinen 127 462 euroa. Alijäämäisyys johtuu muun muassa henkilöstökulujen kasvusta kunta-alan palkankorotusten myötä sekä yleisestä kustannusten kohoamisesta. Kuntavaalivuosina myös toimielinten kokouksia ja niistä aiheutuvia kustannuksia on enemmän.

Liiton toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksuosuuksista. Maksuosuuksiin ei esitetä korotuksia.

Jäsenkunnille varattuun mahdollisuuteen tehdä esityksiä kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi vastasi määräaikaan mennessä neljätoista kuntaa.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus päättää esittää maakuntavaltuustolle, että

1. maakuntavaltuusto hyväksyy Varsinais-Suomen liiton talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2025-2027.
2. talousarvion 2025 tuloslaskelmassa tilikauden tulos on nettositova maakuntavaltuustoon nähden
3. maakuntahallitus vahvistaa myöhemmin vuoden 2025 talousarvion käyttötalousosan käyttösuunnitelman.

§ 169

Lausunto koskien arviointikertomuksessa 2023 esitetyjä toimenpiteitä

VSLDno-2024-469

Valmistelijat / lisätiedot:

Petra Määttänen

petra.maattanen@varsinais-suomi.fi

hallintojohtaja

Kuntalain 121 § mukaan "Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimienpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta".

Maakuntahallitus antaa arviointikertomuksesta 2023 (mv 10.6.2024 § 19) lausuntonsa ja se viedään tiedoksi maakuntavaltuustolle. Tarkastuslautakunnan esittämät huomiot on merkitty kursiivilla.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus

1. antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus 2023 antaa aihetta.

Lausunto arviointikertomuksesta 2023

Tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessaan 2023 (mv 10.6.2023 § 19) kuntalain mukaisesti arvioinut valtuuston talousarviossa asettamien sitovien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista, toiminnan järjestämistä ja talouden tasapainotuksen toteutumista. Talousarviossa asetettujen tavoitteiden lisäksi tarkastuslautakunta voi harkitsemassaan laajuudessa arvioida esimerkiksi maakuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista sekä sitä toteuttavatko talousarviossa asetetut tavoitteet maakuntastrategiaa. Tarkastuslautakunnan arviointikertomus perustuu kuntalakiin ja tarkastuslautakunnan tarkastussuunnitelmaan ja käytettävissä oleviin dokumentteihin.

Maakuntavaltuusto on kokouksessaan 5.12.2022 § 34 hyväksynyt talousarvion vuodelle 2023 ja taloussuunnitelman vuosille 2023 - 2025. Vuoden 2023 tilikauden tulos arvioitiin olevan 286 484 euroa alijäämäinen. Tilinpäätös 2023 osoittaa ylijäämää 6 134 euroa ja tilikauden tulos muodostui näin ollen 292 618 euroa talousarviota paremmaksi.

Kohdassa 5.3.2. tarkastuslautakunta toteaa, että ylivuotisiin hankkeisiin ja perusinfraan liittyvät teemat ja asiat kuten länsirata, lähiliikenne, lentoliikenne, saaristotien kehitys, saaristossa liikkuminen, saariston vesistö ja Saaristomeren valuma-alue työ etenevät. Työ näiden hankkeiden eteenpäin viemiseksi on määrätietoista ja pitkäjänteistä. Tästä hyvänä esimerkkinä esimerkiksi länsirata, jota on kyetty viemään hyvin eteenpäin valtakunnan muiden isojen hankkeiden joukossa.

Teknisenä korjauksena toteamme, että arviointikertomuksessa yllä oleva teksti toiminnallisten tavoitteiden toteuttamisesta on kirjattu aluekehittämisen vastuualueelle. Maakunnan liitto edistää erilaisin keinoin yhdessä edellä mainittuja

tavoitteita, mutta pääasiallinen vaikuttamistyö tehdään edunvalvonnan vastuualueella.

Kohdassa 5.3.2. tarkastuslautakunta toteaa, että Central Baltic ohjelma on kyetty viemään hyvin eteenpäin pois lukien Kaakkois-Suomi-Venäjä hankkeiden osalta.

Teknisenä korjauksena toteamme, että Kaakkois-Suomi-Venäjä-ulkorajaohjelman toimeenpano ei ole ollut kytköksissä Central Baltic Interreg-ohjelmaan. Venäjän hyökkäyssodan seurauksena EU päätti lakkauttaa Kaakkois-Suomi-Venäjä -ulkorajaohjelman ja sen myötä komissio ohjasi Central Baltic-ohjelman käyttöön edellä mainitusta ohjelmasta vapautunutta lisämyöntövaltuutta noin 25 miljoonaa euroa.

Kohdassa 5.3.3. tarkastuslautakunta toteaa, että tavoite ei toteutunut, koska uudistettavan maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnoksen laatiminen jäi laatimatta. OAS:n valmistelu päätettiin siirtää mm. alueidenkäyttölain valmisteluaikataulusta johtuen loppuvuoteen 2024, jolloin myös vaihemaakuntakaavan teemoja on ehditty käsitellä kaavan ohjausryhmässä ja sidosryhmätilaisuuksissa.

Lisäksi tarkastuslautakunta toteaa: Ympäristöministeriö pyysi lausuntoa RED III-direktiivistä. Varsinais-Suomen liitto ei antanut lausuntoa. RED III-direktiivi merkitsee heikennystä luonnonsuojelulain mukaisin suojelutavoitteisiin, kun on kyse vihreän siirtymän investoinneista. Tarkastuslautakunta toteaa, että lausumatta jättäminen on ristiriidassa liiton tavoitteiden kanssa.

Ympäristöministeriöltä ei ole tullut Varsinais-Suomen liitolle virallista eikä epävirallista lausuntopyyntöä RED III -direktiivistä. EU-komissio on pyytänyt (26.1.-23.2.2024) yleistä ja avointa palautetta Kerro mielipiteesi -palveluun siitä, minkälaisia ohjeita siltä toivotaan koskien uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueiden nimeämistä. Komission palautekysely koski siis RED III -direktiivin yhden artiklan (15) ohjeistamista. V-S liitto oli yhteydessä eri ministeriöiden valmistelijoihin kyseisen palautekyselyn johdosta, sillä ministeriöiden tehtävänä on EU-säädösten kansallinen tulkinta.

Kohdassa 5.3.4. tarkastuslautakunta toteaa, että vaikka hallitusohjelmaan ei saatu sisällytettyä varsinaisesti vielä lukkoon lyötyjä rahoituksia Varsinais-Suomelle kaavailtuihin hankkeisiin, niin vaikuttamistyö oli kuitenkin monipuolista ja sen tulokset näkyvät varmasti pitkällä aikavälillä.

Hallitusohjelmaan saatiin kirjaus Tunnin junan (nykyisen Länsiradan) toteuttamisesta ja 460 miljoonan euron pääomittamisesta. Hallitusohjelmaan kirjattiin lisäksi vaalikauden aikana 30 miljoonan euron rahoitus Saaristomeri-ohjelmaan ja vesiensuojeluun.

Kohdassa 5.3.4. tarkastuslautakunta lisäksi toteaa, että edunvalvonnan ja kuntapalveluiden vastuualue on hyvin laaja ja tulevaisuudessa olisikin hyvä rajata ja jäsentää sen toimintaa, valita kärkiteemoja ja toisaalta tasapainottaa työkuormaa siirtämällä jotakin alueita muille vastuualueille. Samalla olisi hyvä asettaa tavoitteita nykyistä konkreettisemmalle tasolle ja myös helpommin mitattavaksi.

Edunvalvonnan ja kuntapalveluiden toimintakenttä on sisällöltään laaja, sillä vastuualueelle kuuluu maakunnan kansallinen ja kansainvälinen edunvalvonta, kuntayhteistyön edistäminen, tietopalvelut, viestintä sekä kulttuurin yhteistyön edistäminen. Vaikuttamistyössä ja viestinnässä edistetään koko liiton toimintakenttää koskevia tavoitteita. Edunvalvontatavoitteista päätetään eduskuntavaalien alla ja ne antavat pohjan toiminnalle nelivuotiskausittain. Tavoitteita edistetään yhteistyössä maakunnan muiden toimijoiden kanssa. Vastuualueella on arviointijaksolla ollut vakanssi osan vuotta väliaikaisesti täyttämättä.

Kohdassa 6 tarkastuslautakunta toteaa, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet ovat vanhat ja ne tulee päivittää pikaisella aikataululla, koska liiton toimintaympäristö on muuttunut.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet päivitetään ensi tilassa.

Kohdassa 7 tarkastuslautakunta toivoo, että selkeä raportointitapa ja visuaalisuus otettaisiin käyttöön myös toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen puolivuotiskatsauksessa syksyllä 2024. Tarkastuslautakunta katsoo myös tarpeelliseksi, että toiminnallisten tavoitteiden muotoiluun tulisi panostaa enemmän ja määrittää keinoja tavoitteiden saavuttamisen mittaamiseksi.

Selkeä ja visuaalinen ns. liikennevalomalli otettiin käyttöön tänä vuonna toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen puolivuotiskatsauksessa.

Tulosten mittaamista on pyritty kehittämään ja aihetta on pohdittu myös yhdessä tarkastuslautakunnan kanssa. Toiminnan suunnittelun uudistamisessa todettiin kuitenkin, että liiton toiminta on luonteeltaan sellaista, että toiminnallisia tavoitteita on hankala mitata määrällisesti ja aikajänteet toiminnassamme ovat pitkiä. Tavoitteet päädyttiin purkamaan yksityiskohtaisiksi konkreettisiksi toimenpiteiksi, joiden toteutumista on mahdollista seurata liikennevalomallilla. Tavoitteiden ja toimenpiteiden muotoiluun on syytä jatkossakin kiinnittää huomiota. Talouden seurantaan on tulossa Power BI -työkalu, jota voidaan hyödyntää myös tarkastuslautakunnan kokouksissa. Talousraportoinnin visuaalisuutta kehitetään myös tilinpäätöksessä ja puolivuotisseurannassa.

2. vie lausunnon tiedoksi maakuntavaltuustolle.

§ 170

Kansallinen mineraalistrategia

VSLDno-2024-453

Valmistelijat / lisätiedot:

Kristina Karppi

kristina.karppi@varsinais-suomi.fi

erikoissuunnittelija

Työ- ja elinkeinoministeriö on 30.10.2024 pyytänyt Varsinais-Suomen liiton lausuntoa kansallisen mineraalistrategian luonnoksesta 26.11.2024 mennessä.

Työ- ja elinkeinoministeriön koordinoima laaja työryhmä on valmistellut luonnoksen kansalliseksi mineraalistrategiaksi. Edellinen mineraalistrategia oli vuodelta 2010. Mineraalistrategian tarkoituksena on kuvata suomalaisen mineraaliklusterin nykytilanne, politiikan tavoitteet, päälinjat sekä tarvittavat toimenpiteet. Valmistelun keskeisenä tavoitteena on ollut mineraalisektorin kansallisen arvonlisän kasvattaminen ja Suomesta louhittujen mineraalien jalostusasteen nostaminen. Mineraalistrategia liittyy kansallisesti olennaisesti myös teollisuuspoliittisen strategian sekä energia- ja ilmastostrategian valmisteluihin ja tavoitteisiin.

Kansallinen strategialuonnos kytkeytyy vahvasti myös EU:n kriittisten raaka-aineiden asetukseen (Critical Raw Materials Act, CRMA) keväältä 2024. EU pyrkii asetuksella varmistamaan eurooppalaisen teollisuuden kriittisten raaka-aineiden saatavuuden ja vähentämään EU:n riippuvuutta tuonnista unionin ulkopuolisista maista jopa yksittäisiltä raaka-ainetoimittajilta. Asetuksessa määritellään EU:n kannalta strategisiksi katsotut raaka-aineet ja asetetaan prosentuaaliset tavoitteet näiden raaka-aineiden tuotantoon ja kierrätykseen sekä toimitusketjujen monipuolistamiseen EU-tasolla.

Mineraalisektori on varsin merkittävä Suomessa. Täällä on paljon mineraaliesiintymiä, liki 40 kaivosta sekä osaamista ja tuntuvaa taloudellista toimintaa globaalilla alalla. Arvoketju Suomessa kattaa malmien etsimisen ja louhimisen, tarvittavat koneet, laitteet ja ohjelmistot älykkäinä teknologioina, jatkojalostuksen, kierrätyksen ja korvaavien materiaalien tuotannon.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Varsinais-Suomen liiton hallitus päättää antaa seuraavan lausunnon kansallisen mineraalistrategian luonnoksesta

Luonnos kansalliseksi mineraalistrategiaksi on erittäin ajankohtainen ja tärkeä työ monitahoisten globaalien kehityskulkujen yhtälössä: energia- ja digimurrokset etenevät nopeasti raaka-ainetarpeineen samalla, kun geopoliittiset jännitteet ovat kriisiytyneet. Mineraaleja käytetään useilla eri teollisuudenaloilla elektroniikasta autoteollisuuteen ja uusiutuvaan energiaan sekä lannoitteisiin. Teollisuuden käyttämien raaka-aineiden toimitusketjut ovat globaaleja, ja toiminta on altista toimintaketjuissa tapahtuville häiriöille. Joidenkin raaka-aineiden osalta EU ja Suomi ovat olleet riippuvaisia yksittäisistä toimittajista unionin ulkopuolelta.

Kansallinen mineraalistrategian luonnos on kattava esitys kotimaisesta mineraaliklusterista sekä sen toimintaympäristöistä ja kehityshaasteista. Strategian visio on kokonaisvaltainen, ja se on jäsennetty edelleen uskottavasti strategisiksi tavoitteiksi sekä niitä edistäviksi toimenpiteiksi. Vision mukaan ”Suomi on mineraalien kestävän ja vastuullisen hyödyntämisen globaali edelläkävijä, kumppani ja kehittäjä. Mineraaliklusteri kasvattaa arvonnisää resurssitehokkaasti turvaten strategisesti tärkeiden mineraalien saatavuuden”. Kuudeksi strategiseksi tavoitteeksi on edelleen kirjattu ”Mineraalisektorista kasvua ja arvonnisää; Vastuullisesti kaikilla kestävyden alueilla; Osaaminen ja TKI-toiminta menestyksen lähteenä; Suomi – kokoaan suurempi toimija ja kumppani; Raaka-aineasetuksen tehokas toimeenpano; Teollisuudelle vahva raaka-ainehuolto”

Maakuntien liitot on strategialuonnoksessa tunnistettu toteuttavina tahoina seitsemässä strategian toimenpiteistä muiden toimijoiden ohella. Liittoja ei kuitenkaan ole nimetty päävastuullisiksi toteuttaviksi tahoiksi yhdessäkään toimenpiteistä. Työ- ja elinkeinoministeriön koordinoimassa työryhmässä on ollut maakuntien liittojen yhteistyöelimen edustus. Strategiset tavoitteet ja niihin kytkeytyvät toimenpiteet, joiden toteuttajiksi myös maakuntien liitot on nimetty, ovat seuraavat:

Osaaminen ja TKI-toiminta menestyksen lähteenä (6.3), jonka toimenpiteinä:

- Perustetaan mineraalisektorin tutkijakoulu
- Kehitetään uusia ratkaisuja mineraalisektorin arvoketjuissa
- Tehdään mineraalisektorin osaamistarpeiden kartoitus

Suomi - kokoaan suurempi toimija ja kumppani (6.4), jonka toimenpiteinä:

- Edistetään vientiä ja suomalaisten toimijoiden integroitumista kansainvälisiin hankkeisiin
- Vaikutetaan kansainvälisillä foorumeilla ja edistetään kumppanuuksien syntymistä

Teollisuudelle vahva raaka-ainehuolto (6.6), jonka toimenpiteinä:

- Käännetään liikenneyhteydet ja logistiikkaratkaisut riskeistä vahvuudeksi
- Arvioidaan raaka-aineiden saatavuuteen ja varastointiin liittyviä tarpeita ja mahdollisuuksia yritysten toiminnan jatkuvuuden näkökulmasta

Kyseiset maakuntien liitoille tunnistetut toimenpiteet ovat linjassa myös Varsinais-Suomen maakuntaohjelman sekä sitä täsmentävien linjausten, kuten TKI-tiekartan kanssa. Maakuntaohjelmaa ja maakuntakaavaa ryhdytään uudistamaan parhaillaan, ja vihreän siirtymän hankkeet raaka-aine- ja logistisine tarpeineen sekä kestävyysnäkökulmineen ovat myös vahvoja työstettäviä aiheita näissä prosesseissa.

Maakuntien liitot voivat työssään edistää ainakin välillisesti myös muita kansallisen mineraalistrategian toimenpiteitä, vaikkei liittoja olekaan toteuttavina tahoina kirjattu. Esimerkiksi toimenpide ”Lisätään ajantasaista tilannekuvaa yritysten mineraalisten raaka-aineiden tarpeista ja vahvistetaan varautumista toimitusketjujen häiriöihin” voisi viitata myös Varsinais-Suomen liiton vahvaan osaamiseen tietojen hallinnassa.

Mineraalien arvoketjujen kestävyys, vastuullisuus ja kiertotalouden kehittäminen on nostettu luonnoksessa esille yhtenä tavoitekokonaisuutena ja viittauksina muissakin luvuissa. Teemojen käsittelyssä on tunnistettu realistisesti myös alan ympäristöhaasteet etenkin vesien hallinnan ja kaivuujätteiden osalta, mutta myös maankäytön muiden arvojen yhteen sovittamisessa. Mineraaliklusterista varsinkin kaivosalan ympäristövaikutuksia säädellään lainsäädännöllä ja luvitusprosesseissa. Kaivosalalla on myös useampia standardipohjaisia ympäristöjärjestelmiä. Kiertotalouden kannalta luonnoksessa kuvataan myös merkittävää innovaatio- ja liiketoimintapotentiaalia kierrätysteknologioiden kehittämisessä sivu- ja jätevirtojen hyödyntämisessä.

§ 171

Lausunto fosforin käytöstä maa- ja puutarhataloudessa sekä viher- ja ympäristörakentamisessa annetun valtioneuvoston asetuksen 13 §:n muuttamisesta

VSLDno-2024-474

Valmistelijat / lisätiedot:
Malla Rannikko-Laine
malla.rannikko-laine@varsinais-suomi.fi
vt. edunvalvontajohtaja

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoja valtioneuvoston asetuksesta fosforin käytölle maa- ja puutarhataloudessa sekä viher- ja ympäristörakentamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 13 §:n muuttamista. Lausunnot pyydetään toimittamaan 29.11.2024 mennessä osoitteeseen kirjaamo.mmm@gov.fi.

Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus jatkaa mahdollisuutta hyödyntää fosforiasetuksen karjanlantapoikkeusta vuoden 2026 loppuun saakka. Fosforiasetuksen tavoitteena on, että fosforikuormitus vesistöihin vähenee ja peltojen korkeimmat fosforipitoisuudet alenevat turvaamalla kuitenkin kasvien fosforintarve. Ravinteiden tasapainoinen käyttö eli kasvien tarpeen mukainen lannoitus on todettu maatalouden ympäristötoimenpiteiden ympäristö- ja kustannustehokkuustutkimuksessa parhaaksi toimenpiteeksi liukoisen fosforin huuhtoutuman vähentämisessä.

Karjanlantapoikkeuksen jatkamisella olisi vaikutusta niiden peltojen fosforilannoitukseen, joilla lannan käyttömääriä tulisi vähentää nykyisestä. Poikkeuksen jatko sallii kasvien tarvetta suuremman fosforilannoitusmäärän ja hidastaa maan fosforipitoisuuden alenemista viljavuusluokissa tyydyttävä ja hyvä. Lantapoikkeusta ei voi käyttää tätä korkeammassa viljavuusluokissa.

Fosforiasetus astui voimaan vuoden 2023 alusta. Asetukselle säädettiin kahden vuoden 2023–2024 poikkeusaika. Peruste lantapoikkeukselle on ollut tuotantoeläintiloja sopeutuminen rajoitteiden muutoksiin. Valtaosa tuotantoeläintiloista on noudattanut jo ennen vuotta 2023 ympäristökorvauksen mukaisia fosforirajoituksia, jonka vuoksi muutos koskettaa vain rajattua joukkoa tiloja.

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyynnöt liitteineen löytyvät: <http://mmm.fi/lausunnolla>

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa seuraavan lausunnon:

Vuonna 2023 voimaan astunut valtioneuvoston asetus fosforin käytöstä on ollut tärkeä, sillä vaikka typpilannoitusta on säädelyt nitraattiasetus, ei fosforin käytölle ole ollut lainsäädäntöön perustuvaa rajoitusta. Fosforin käyttöä on aiemmin säännelty vapaaehtoisen ympäristökorvausjärjestelmän rajoituksilla, joka kattoikin 90 % peltopinta-alasta. Fosfori ja typpi ovat kasveille tärkeitä ja välttämättömiä ravinteita, mutta veteen päätyessään ne lisäävät levien ja vesikasvien kasvua rehevöittäen vesistöjä ja merta.

Hallitus on sitoutunut Saaristomeri-ohjelmaan ja Saaristomeren valuma-alueen poistamiseen Itämeren pahimpien kuormittajien listalta. Taustalla on EU:n vesiputedirektiivi ja sen kansalliseksi toimeenpanemiseksi säädetty vesien- ja merenhoidon järjestämisestä annettu laki, jotka edellyttävät vesien hyvän tilan saavuttamista vuoteen 2027 mennessä. Hallitus on ohjelmassaan linjannut painottavansa ravinnekiertoa parantavia toimenpiteitä, kuten eläinperäisen ravinteiden kiertoa. Hallitusohjelmassa on edellisten kirjausten kanssa ristiriitainen tavoite fosforiasetuksen pysyvistä lantapoikkeuksesta.

Meren elpymisen edellytyksenä on, että mereen päätyy mahdollisimman vähän ravinteita. Siksi fosforin käytön tulee perustua kasvien tarpeen mukaiseen käyttöön. Lannoitusmääriin liittyvät poikkeukset mahdollistavat ja ohjaavat ylilannoitukseen eivätkä edistä ravinnekiertoon tähtäävien ratkaisujen syntyä ja skaalautumista.

Asetusluonnoksen mukaan karjanlantapoikkeuksen voimassaoloa on perusteltua jatkaa vuosille 2025 ja 2026, koska fosforiasetuksen vaikutusten arviointi on ajoitettu vuodelle 2026. Kahden vuoden siirtymäaika antaa mahdollisuuden joko kehittää lannan jatkojalostusta ja kuljettamista tai valmistella lantapoikkeukseen alueellisia rajoituksia.

Saaristomeri-ohjelman ja kotieläintilojen lannankäyttöön liittyviin ristiriitaisiin tavoitteisiin tulee löytää tasapainoinen ja kestävä ratkaisu siirtymäajan puitteissa. Pysyvän lantapoikkeuksen sijaan maa- ja metsätalousministeriön tulee aktiivisesti valmistella tiloja tukevia ratkaisuja ja kannusteita lannan prosessointiin, levitykseen tai kuljetukseen. Ravinteiden kierron edistämisen kannalta on olennaista ottaa käyttöön ja kohdentaa rahoitusta muun muassa alkuvaiheen teknologianeutraaliin ravinnekiertotukeen. Ravinnekierto- ja biokaasulaitosten sijoittuminen Varsinais-Suomeen on olennaisen tärkeä osa ratkaisua. Lisäksi tutkimus- kehitys- ja innovaatorahoitusta on suunnattava ravinnekiertoon ja meren puhdistamiseen.

§ 172

Uutera - uutta liiketoimintaa energiayhteisöistä -hankkeen lopettamispäätös

VSLDno-2022-126

Valmistelijat / lisätiedot:

Riikka Leskinen

riikka.leskinen@valonia.fi

toimialapäällikkö

Varsinais-Suomen liitto/Valonia oli osatoteuttajana UUTTERA – Uutta liiketoimintaa energiayhteisöistä -hankkeessa 1.1.2022 – 30.6.2023. Hankkeen päähakijana oli Turun Ammattikorkeakoulu ja hanke sai rahoitusta Varsinais-Suomen kansallisen alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman (AKKE) määrärahasta. Hankkeen kokonaisbudjetti oli 74 620 euroa, josta omarahoitusosuus oli 22 386 euroa. Valonian/ VSL budjetti oli 30 100 euroa.

Hanke syntyi tarpeesta edistää energiayhteisöjä, joiden avulla voidaan tehostaa energian käyttöä ja saada kuluttajat osallistumaan energiamarkkinoihin sekä kuluttajina, että tuottajina. UUTTERA -hankkeen tavoitteena oli edistää energiamurrosta Varsinais-Suomessa. Valonian toimenpidepakettien tavoitteena oli luoda alueelle yhteistyömalli energiayhteisötoiminnan yleistymiseksi sekä taloyhtiöiden energiatehokkuus- ja lämmitystaparemontteja vauhdittavan neuvonnan tehostamiseksi. Tätä varten kartoitettiin taloyhtiökannan nykytilaa ja tietotarpeita sekä koottiin käytäntöjä koko maasta haastatteluun.

Taloyhtiöiden tarpeita kartoitettiin suurin kyselyin sekä sidosryhmien ja yhteistyökumppaneiden verkostojen kautta. Taloyhtiöille toteutettiin aurinkosähkö/ energiayhteisökysely, jossa etsittiin kiinnostusta aurinkosähköön ja energiayhteisöjen perustamiseen. Pääosa vastaajista oli sitä mieltä, että tietoa kaivataan lisää ja että aurinkoenergian hyödyntämistä tulisi lisätä. Huhtikuussa 2023 maakunnassa oli perustettu taloyhtiöiden energiayhteisöjä alle kymmenen.

Alueellisen yhteistyön tiivistämiseksi ja yhteistyömallin luomiseksi hanke kutsui koolle taloyhtiöiden puheenjohtajia, järjesti taloyhtiöille tapahtumia, verkostoitui kiinteistö- ja isännöintiyhtiöiden kanssa, osallistui mm. Kiinteistöliitto Varsinais-Suomen tilaisuuksiin, sekä viestittiin erilaisista lämmitys-, aurinkoenergia- ja ilmanvaihtoratkaisuista. Lopuksi opit koottiin toimintamalliksi, johon koottiin keskusteluissa, kyselyssä ja haastatteluissa esiin tulleita kokemuksia ja hyviä toimintatapoja.

Uutera-hanke osoitti, että energiakriisin synnyttämästä kiinnostuksesta huolimatta toimintaedellytyksien luominen energiayhteisöjen rakentamiseksi vaatii edelleen huomattavaa pohjatyötä. Ennen varsinaisen ratkaisun toteuttamista avainasemassa ovat taloyhtiöiden kanssa toimivat tahot ja niiden kanssa sovittu toimintasuunnitelma. Niin ikään taloyhtiöiden väliseen keskusteluun ja kokemusten vaihtoon tarvitaan foorumi, jonka avulla pienetkin taloyhtiöt voivat löytää yhteistyötahoja muun muassa yhteishankintoihin.

Hankkeen toteutuneet kokonaiskustannukset olivat 26 587,90 €, josta Valonian omarahoitus oli 7976,37 €. Kustannuspaikalle jäi ylijäämää 2 458,47 €, mikä siirretään

Valonian kustannuspaikalle 6010. Syy ylijäämään on se, että hankkeen kustannuspaikalle ei kohdennettu kaikkia hankkeesta aiheutuneita yleiskustannuksia ja siksi flat rate -kustannusmallista jäi ylijäämää kustannuspaikalle.

Lisätiedot: toimialapäällikkö Riikka Leskinen, p. 044 9075995

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. merkitä tiedoksi UUTTERA – uutta liiketoimintaa energiayhteisöistä -hankkeen tulokset.
2. hyväksyy kustannuspaikan 6043 ylijäämän 2 458,47 € siirtämisen Valonian kustannuspaikalle 6010 ja hankkeen päättämisen.

§ 173

Pienvesi-HELMI-hankeen päättäminen

VSLDno-2022-127

Valmistelijat / lisätiedot:

Riikka Leskinen

riikka.leskinen@valonia.fi

toimialapäällikkö

Varsinais-Suomen liitto/Valonia toteutti yhdessä Suomen vesistösaatiön (hankekoordinaattori) sekä Keski-Suomen vesi ja ympäristö ry:n, Länsi-Uudenmaan vesi- ja ympäristö ry:n ja Pyhäjärvi-instituuttisaatiön kanssa 1.5.2022–31.10.2023 välisenä aikana Pienvesi-Helmi -hankkeen. Hanke rahoitettiin ympäristöministeriön Helmi-elinympäristöohjelmasta (VN/19595/2020). Valonian osahankkeen budjetti oli 100 000 euroa ja hankkeen kokonaisbudjetti oli 494 276 euroa.

Hankkeessa toteutettiin pienvesien kunnostuksia kolmessa kohteessa Salossa. Kiikalan Hyppäharjulla Salon seurakunnan omistamalla Mustasopan laajalla voimakkaasti ojitetulla lähteikköalueella tukittiin suo-ojia konetyönä ja tehtiin kuivatusojaan kaksi puupatoa käsityönä. Lisäksi pohjavesivaikutteiseen kuivatusojaan tehtiin puusuistekunnostuksia monimuotoisuuden parantamiseksi. Salon vanhan kaatopaikan lähellä olevaan Peppursuon lähdepuron jatkeena olevaan ojaan tehtiin puusuistekunnostuksia sekä tehtiin kaksi puupatoa ojaan pohjavesivaikutteisen elinympäristön lisäämiseksi. Teijon Punassuon Lohiojan suoristetuille pelto-osuuksille tehtiin uoman kiveämisen ja soraistuksen avulla taimenelle ja muulle virtavesilajistolle soveltuvia koski- ja virtapaikkoja. Puroa kunnostettiin noin 345 metrin matkalta.

Hankkeessa laadittiin inventointiohje maatalouspuroille, järjestettiin asiantuntijoille suunnattuja maastokoulutuksia pienvesielinympäristöistä (purot, lähteet ja lammet), järjestettiin 5 osainen webinaarisarja pienvesistä ja kartoitettiin savimaan puroja Varsinais-Suomessa. Lisäksi tehtiin ennallistamissuunnitelmat Hyppäränharjulla sijaitseville kolmelle luonnontilaisen kaltaisen lammelle, mutta maanomistaja ei lopulta halunnut kunnostuksia toteutukseen. Valonia viesti laaja-alaisesti ja aktiivisesti hankkeen toimista sekä pienvesien kunnostamisen ja suojeleminen tarpeesta.

Valonian toteutuneet kustannukset hankkeesta olivat 80 918,95 euroa. Valonian omarahoitusosuus oli 7 847,59 euroa. Hankkeen tili on 426,56 euroa alijäämäinen, johtuen hankkeen kustannusten ylittymisestä.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää

1. merkitä tiedoksi Pienvesi-Helmi -hankkeen tulokset.
2. hyväksyy kustannuspaikan 6046 alijäämän 426,56 € kattamisen Valonian kustannuspaikalta 6010 ja hankkeen päättämisen.

§ 174

Maakuntahallituksen varajäsen Mikael Miikkolan ero maakuntahallituksen varajäsenyydestä

VSLDno-2024-159

Valmistelijat / lisätiedot:

Petra Määttänen

petra.maattanen@varsinais-suomi.fi

hallintojohtaja

Varsinais-Suomen liiton perussopimuksen 12 §:n 1. momentin mukaan maakuntavaltuusto valitsee maakuntahallituksen toimikauttaan vastaavaksi ajaksi.

Mikael Miikkola on 14.10.2024 sähköpostitse pyytänyt eroa Varsinais-Suomen liiton maakuntahallituksen varajäsenyydestä sekä hankerahoitusjaoston varajäsenyydestä tultuaan valituksi maakuntavaltuuston puheenjohtajaksi. Maakuntavaltuuston tulisi valita Mikael Miikkolan tilalle uusi varajäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Maakuntahallitus voi käsitellä hankerahoitusjaoston jäsenyyttä koskevan asian maakuntavaltuuston myönnettyä eron maakuntahallituksen varajäsenyydestä.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus esittää maakuntavaltuustolle, että se

1. myöntää Mikael Miikkolalle eron Varsinais-Suomen liiton maakuntahallituksen varajäsenyydestä.
2. valitsee maakuntahallitukseen Mikael Miikkolan tilalle uuden varajäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

§ 175

Ajankohtainen katsaus maakuntavaltuustolle

VSLDno-2024-466

Valmistelijat / lisätiedot:

Malla Rannikko-Laine

malla.rannikko-laine@varsinais-suomi.fi

vt. edunvalvontajohtaja

Maakuntavaltuustossa pidetään ajankohtainen katsaus. Ajankohtaisen katsauksen pitää maakuntajohtaja Jyri Arponen.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää, että maakuntavaltuuston kokouksessa 9.12.2024 ajankohtaisen katsauksen pitää maakuntajohtaja Jyri Arponen.

§ 176

Maakunnan tila syksy 2024

VSLDno-2024-467

Valmistelijat / lisätiedot:

Malla Rannikko-Laine, Antti Vasanen

malla.rannikko-laine@varsinais-suomi.fi, antti.vasanen@varsinais-suomi.fi

vt. edunvalvontajohtaja, tietopalvelupäällikkö

Varsinais-Suomen liitossa laaditaan kaksi kertaa vuodessa katsaus maakunnan viimeaikaisesta kehityksestä. Syksyn 2024 katsauksessa tarkastellaan, millaista TKI-kehitys on ollut Varsinais-Suomessa viime vuosina. Lisäksi katsauksessa tarkastellaan maakunnan väestökasvun taustoja ja pureudutaan viimeaikaiseen työllisyyskehitykseen.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää, että katsaus esitellään maakuntavaltuustolle.

§ 177

Luettelo toimivallan siirtämispäätöksistä

VSLDno-2024-468

Valmistelijat / lisätiedot:

Petra Määttänen, Heli Mäkynen

petra.maattanen@varsinais-suomi.fi, heli.makynen@varsinais-suomi.fi

hallintojohtaja, johdon assistentti

Liitteet

1 Siirtämispäätökset 2023.pdf

Verkkojulkisuus rajoitettu

Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön 2 §:n mukaan toimivallan siirtämispäätöksistä on pidettävä ajan tasalla olevaa luetteloa. Luettelo annetaan tiedoksi maakuntavaltuustolle vuosittain syyskokouksessa.

Luetteloa koskevat maakuntahallituksen ja maakuntajohtajan päätökset nähtävinä www.varsinais-suomi.fi.

Luettelo toimivallan siirtämispäätöksistä 20.8.1993 alkaen nähtävänä kokouksessa.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus päättää antaa luettelon toimivallan siirtämispäätöksistä vuodelta 2023 maakuntavaltuustolle tiedoksi.

§ 178

Tiedoksi annettavat asiat

.1 maakuntavaltuuston kokous 9.12.2024

Maakuntavaltuuston kokous pidetään maanantaina 9.12.2024 Linnasmäen opistolla.

Alustava ohjelma:

9.00–10.00 Ryhmäkokoukset

9.45–10.00 Maakuntavaltuuston ryhmien puheenjohtajat

10.00 - Maakuntavaltuuston kokous

Asialuettelo:

1. Kokouksen avaaminen
2. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
3. Kokousasiain esittelyjärjestyksen hyväksyminen
4. Pöytäkirjantarkastajien valitseminen
5. Ääntenlaskijain valitseminen
6. Ajankohtainen katsaus maakuntavaltuustolle
7. Maakuntahallituksen varajäsen Mikael Miikkolan ero maakuntahallituksen varajäsenyydestä
8. Lausunto koskien arviointikertomuksessa 2023 esitetyjä toimenpiteitä
9. Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025–2027
10. Maakunnan tila syksy 2024-katsaus
11. Luettelo toimivallan siirtämispäätöksistä
12. Sidonnaisuusilmoitukset ja sidonnaisuusrekisteri
13. Valtuustoryhmän tai valtuutetun aloitteet
14. Valtuutetun kyselyt
15. Muutoksenhakuohjeet ja kokouksen päättäminen

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi annettavat asiat tiedoksi.

§ 179

Viranhaltijapäätökset

Salassapidettävät tiedot poistettu.

Ehdotus

Esittelijä: Jyri Arponen, maakuntajohtaja

Maakuntahallitus merkitsee viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat tiedoksi eikä käytä otto-oikeuttaan.

§ 180

Kokouksen päättäminen